

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Fjodor Mihajlovič Dostojevski, *Zločin i kazna*

– Znaš šta, Dunja – počeo ozbiljno i suhoparno – molim te, naravno, da mi oprostiš za ono jučer, ali smatram da mi je dužnost da te opet podsjetim da ne odustajem od svog glavnog zahtjeva. Ili ja ili Lužin. Ja mogu biti i hulja, ali ti ne smiješ. Jedna je hulja dosta. Ako se ipak udaš za Lužina, neću te više smatrati za sestru.

– Rodja, Rodja! Opet se ponavlja isto ono od jučer – jadovito cikne Puljherija Aleksandrovna. – I što neprestano sam sebe nazivaš huljom, to nikako ne mogu podnijeti. I jučer je bilo isto tako...

– Brate – odlučno mu i isto onako suhoparno odvrati Dunja – u svemu tome si ti negdje ipak pogriješio. Noćas sam o tome razmišljala i otkrila pogrešku. Stvar je u tome što ti valjda misliš da se ja tobože nekome i za nekoga žrtvujem. A to uopće nije istina. Udajem se jednostavno za svoj račun zato što mi je teško samoj; a poslije, naravno, bit će mi drago ako budem mogla i pomoći svojim, ali to nikako nije najvažniji motiv moje odluke...

„Laže!” pomisli Raskolnikov grizući nokte od jada. „Oholica! Neće da prizna da želi biti dobročiniteljica! O, ti bijedni karakteri! I kad vole, baš kao da mrže... O, kako ih... sve mrzim!”

– Ukratko, udajem se za Petra Petroviča – nastavi Dunječka – zato što između dva zla biram manje. Namjeravam pošteno učiniti sve što on od mene očekuje, prema tome, ne obmanjujem ga... Što si se tako osmijehnuo?

I ona plane, a u očima joj sijevne gnjev.

– Baš ćeš sve učiniti? – priupita je on smješkajući se jetko.

– Do određene granice. I način i forma prosidbe Petra Petroviča odmah su mi pokazali što on traži. Dakako da mnogo drži do sebe, možda i previše, ali se nadam da drži i do mene... Što se opet smiješ?

– A što se ti opet crveniš? Lažeš, sestro, svjesno lažeš, iz puke ženske tvrdoglavosti, samo da bude po tvome... Ne možeš ti poštovati Lužina jer sam ja njega vidio i razgovarao s njim. Prema tome, prodaješ se za pare i, prema tome, u svakom slučaju, postupaš nečasno, i drago mi je što se još možeš bar crvenjeti!

– Nije istina, ne lažem!... – uzvikne Dunječka, pošto je posve izgubila hladnokrvnost. – Ne bih se udala za njega kad ne bih bila uvjerena da me poštuje i da mu je stalo do mene; ne bih se udala za njega kad ne bih bila čvrsto uvjerena da i ja mogu njega poštovati. Na svu sreću, mogu se o tome pouzdano osvjedočiti, i to još danas. A takav brak nije nečastan, kao što ti tvrdiš! Ali i sve kad bi imao pravo, kad bih se zaista odlučila da učinim nešto nečasno, zar nije bezdušno od tebe što tako govoriš sa mnom? Zašto tražiš od mene junaštvo koje možda i tebi nedostaje? To je despotizam, to je nasilje! Ako koga upropastim, upropastit ću samo sebe... Nikog još nisam zaklala!... Što me tako gledaš? Što si tako problijedio? Rodja, što ti je? Rodja, dragi moj!

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *Zločin i kazna*.
- Protumačite socijalnu i psihološku motivaciju Raskolnikovljeve odluke da ubije lihvaricu.
- Interpretirajte polazni tekst na sadržajnoj i stilskoj razini.
- Povežite problematiku polaznoga teksta s književnim djelima slične problematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.